

# A tündérmesék lovagja hazaérkezett

## Krúdy-fantázia az Óbudai Társaskörben

Alig száz méterre az egykor-volt kocsmától, ahol *Krúdy* Gyula estéit töltötte, az óbudai házacská udvarán, ott, ahol valaha Majmunka talán tényleg várhatta Szindbádját, a vadszölő borította fal tövében, a szeccsziós, ósdi tárgyak közt, a karosszékben az asszony pihen. Szunnyad, vagy csendben reménykedik, mert tudja, hogy egyszer újra eljő, aki nélkül nincs élete, akinek varázslatos titkait csakis ő, egyes-egyedül ő érti, értheti meg.

Majmunka alszik, talán álmodik, hogy egyszeriben dörömbölésre ébredjen. Valaki érkezett. De honnan, hogyan, s miért ilyen vadul? S tán nem is a kapu felől. Igen, onnan lent-ről, a pince, a különös, titokzatos föld alatti alagút felől szól a dübörgés. Onnan pedig csak egyvalaki jöhet az esti órán. Ő. Csakis ő. És Szindbád megérkezik. Cipő és zokni nélkül, mezítláb, feltűrt nadrágszárral, kezében az elmaradhatatlan bot, s kabát.

Majmunka boldog? Vagy inkább mérges? Mi ez a zaj? Mi ez a furcsa érkezés? Ki jön még? Hisz tudja jól, ismeri ő a „lovagját”, nem ilyen egyszerű az érkezése. Nyomában mindig ott a titok, a varázslat, a megfejtésre váró rejtély, amely minden hűség és hűtlenség, hit és hitetlenség, hódítás és elhárítás valószerűtlen kapcsolata. De Szindbád mégiscsak megérkezett. Hazaérkezett, kövesse érkezését bárki, bármí.

És az Óbudai Társaskör házfalakkal körülvett intim színházában megkezdődik a játék. Mondhatnók, épp úgy és épp ott, ahogy és ahol Krúdy Gyula megálmodta volna. Szerelmes városnegyedének tüneményes házában, ott is az udvaron, a nyáresti csillagos ég alatt.

Nyolcvannyolc esztendő telt el azóta, hogy a majd száz historiából álló novellafolyamot útjára indította Krúdy. Lírai vallomásait a szerelemről, az életről, a halálról, az egymásra találásról, az elválásról, a megérkezésről és a elindulásról. S vele megteremtette századunk magányos, álmok közt élő, hol magára ébredő,

hol a világra csodálkozó, gyöngéd és érzékeny, hol kitarló, hol álarcot öltő, valóság és ideák közt hányódó sejtelmes alakját, Szindbádot. Akit méltán nevezhetek romantikus hősnak vagy kalandornak, 'de éppoly méltán az

Természetesnek kellett hogy tartsa *Fráter* Zoltán is, amikor nekilátott, hogy fanyar komédiát írjon Krúdy műveiből. Tudnia kellett, tudta is, a hangulatokat, a már-már szürrealista részleteket kell egysébe fognia, hogy a képzelet já-

dítani a körötte forgó összes nő szívét: a színésznőséget álmodó Georginát, a hétköznapi nyugalomra, a gyermeknevelésre, a volt férj iránti odaadásra vágyó Mariettét és persze Majmunkát, az időtlen, örök asszonyt.

padra álmodók, hogy mindez csak ürügy, s ami mögötte van, az a jó értelemben vett stílus, a játék és az atmoszféra. S mindennek persze éppoly fontos részese a humor, mint a melankólia, a groteszk fintor, mint az édes költészet.

A színészi játék az Óbudai Társaskör előadásának az alapja, ahogy *Máté* Gábor rendező irányításával a négy színész – *Füzér* Anni kosztümjeiben – pontos, határozottan körvonalozott Krúdy-figurát teremt, ahogy megérik a hangulat- és a lélekteremtés lényegét, ahogy együtt élnek a színen, az valóban maga a színház irodalmi világának a teljessége. A látszólag egymásért mindenre kész, ám titokban minduntalan egyetlen férfiért epekedő hol harcos, hol bágyadt nők szerepében a túlbujánzó groteszket hangsúlyozó *Varga* Mária, a látszólagos realitást kiemelő *Tóth* Ildikó tökéletesen fogalmazza meg mindazt, amit Krúdy az asszonyi magatartásról gondolhatott.

*Béres* Ilona Majmunka szerepében a kendőzetlen vágyat, a szókimondó emberismeretet, a végzetes szerelmet és a szeretetet, az áltatást és önáltatást játssza el finoman és rafináltan. *Mácsai* Pál régmúlt álmok lovagja, gátlástalan kalandor és érzékeny hős, fegyelmetlenül férfi és jó modorú lovag, minduntalan reményt keltő hódító és gáláns úr. A maga valójában és irrealitásában. Egy-szerre magával ragadó és taszító, lírai és groteszk, gyöngéd és vad, szenvedélyes és melankolikus. Szindbád.

S mire a színpadi történet véget ér, ott maradnak ők ketten. Majmunka és Szindbád. A férfi tán magyaráz kodna, talán még egyszer elmondaná, hogy háromszáz éve várja ezt a percet, a régmúlt pillanatot idézi, amikor a családi reggelihez kék abrosszal terítettek, de Majmunka máris hozza a terítőt. A fehérét. Aztán a tálcan a hatalmas levesestálat. Ott gőzölög a forró húsleves. S már nem számít semmi más. Ki bánja az elment asszonyokat. Szindbád hazaérkezett.

Róna Katalin



Szindbád Georginájának hódol. *Varga* Mária és *Mácsai* Pál az Óbudai Társaskör Szindbád kertje című előadásában

HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELE

álmok lovagjának is. Annak a különös mesének volt ő a főszereplője, aki a maga álmodta világban bejárta a földet, bánatos nővel találkozott, ábrándos szerelmeket élt meg, kisvárosi figurákkal vívta csatáit, legendás hercegeket teremtett maga köré, hogy azután minduntalan visszatérjen oda, ahonnan útra kelt, s az elindulások és a megérkezések között lassan eltelen az élete. S ha azt mondjuk, nem is a történetek, az események, sokkal inkább az időtlen hangulatok, a hol halvány, fáradt, hol hevülő érzelmek, a lírai többszólamúság, a színek és az árnyalatok varázslatos egymásba fordulása a lényeg, azt Krúdy ismerői természetesnek tartják.

léka színpadi életre kelhessen. Hiszen a szavak lírai egymásba fonódásának, mondhatnók zenei kapcsolódásának jelentősége nagyobb, fontosabb, mint bármely más mű esetében. A kimondott szavakat sokszor elnyomják a hangulatok, az érzelmek, amelyeket a színpadon mutathat csak meg. Kényes egyensúlyt kellett itt megteremteni komédiszerzőnek, rendezőnek és színésznek: a valóságot megragadva és azt megmutatva kellett fölülmelkedni a reálításon, és eljutni abba a különös, megfoghatatlan, hol szürreális, hol groteszk világba, amely igazán Krúdy sajátja.

Ahol a tündérmesék lovagja egyszerre igyekszik meghó-

A Szindbád, úgy mondta Krúdy, s úgy mondják mindazok, akik valaha is foglalkoztak vele, „műhatatlan szerelem”, amelyhez csak nagyon finoman, óvatosan szabad hozzányúlni, hogy ne sérüljön, ne bántsa meg semmi. S ennek a finom óvatosságnak épp az a lényege, amit az Óbudai Társaskör előadása meg tudott teremteni: nem esett bántódása a hangulatnak, a lélek bűvös világának. Megmaradt az alakok áttetsző lebegése, megjelent szinte abszurd humoruk. Nem vitte el a gondolkodást a történet mélyén fölbukkanó romantikus melodráma, a kisfiú lehetséges elrablásának története, a párbajra sem kerülhetett sor, jól tudták a históriát szín-